

**VERSPILLING AAN
MEDICATIE EN VERPLEEG- EN
VERZORGINGSARTIKELEN RUIM
2 MILJARD EURO PER JAAR**

BREDA, 2 MEI 2023

 LCB ZORGLOGISTIEK

SAMENVATTING

De verspilling in Nederland aan medicijnen wordt ingeschat op een bedrag van 100 miljoen euro per jaar¹. Dit bedrag circuleert al velen jaren en komt voortdurend terug in prominente beleidsstukken vanuit rijksoverheid, brancheorganisaties en bedrijfsleven.

Verspilling rond de 100 miljoen euro wordt al vele jaren gehanteerd en vindt, voor zover we hebben kunnen vaststellen, haar oorsprong in 2004. Ook toen was al bekend dat de zichtbare verspilling (aangeboden aan apotheken) maar een beperkt deel is; eigen onderzoek heeft geleerd dat slechts 1/3e van de bevolking ook daadwerkelijk hun overtollige geneesmiddelen op deze manier retourneert (dus via de apotheek).

Inmiddels is de overtuiging dat de verspilling in Nederland vele malen groter is; een kleine pilot met iets meer dan 1000 patiënten met één ziektebeeld bijvoorbeeld leverde al een besparing op van 600.000 euro per jaar².

In dit document proberen we, zoveel mogelijk onderbouwd en op basis van openbare data en bestaande onderzoeken, de werkelijke omvang van deze verspilling in kaart te brengen. We hebben in dit onderzoek ook de verpleeg- en verzorgingsartikelen meegenomen.

We kijken naar de omzet, verspilling en mogelijke heruitgifte in een aantal categorieën: de extramurale farmacie, de intramurale farmacie,

medicatie binnen de WLZ (Wet langdurige Zorg)-gefinancierde instellingen en tenslotte ook de verpleeg- en verzorgingsartikelen.

De omzet aan medicatie en verpleeg- en verzorgingsartikelen ligt op een niveau van **12,1 miljard euro** per jaar. De waarde van de verspilling is **3,38 miljard euro**. Op basis van de hierboven geschetste uitgangspunten is hiervan **2,2 miljard euro** mogelijk heruitgeefbaar.

Het aandeel geneesmiddelen in dit laatste bedrag ligt rond de **2 miljard euro** per jaar. Dit bedrag doet wat ons betreft veel meer eer aan de werkelijkheid dat het bedrag van 100 miljoen euro per jaar.

We zijn benieuwd naar aanvullingen, correcties en suggesties op deze analyse! We hopen dat het ook een aanzet kan zijn voor verdere onderzoek en gedachtemvorming rondom dit thema.

Namens Team Zorglogistiek

Piet Berkers

Voor meer informatie:

Logistics Community Brabant (LCB)

Berkers.p@lcb.nu

¹ *Zie onder andere Geen pillen verspillen met speciaal medicijnkastje: 'Jaarlijks 100 miljoen euro weggegooid' | RTL Nieuws.*

² *Proef medicijnverspilling bespaart nu al 600.000 euro: 'Weggoeien goede medicatie onacceptabel' | Binnenland | AD.nl*

GENEESMIDDELEN EXTRAMURAAL (OPENBARE FARMACIE)

Bron:

[data-en-feiten-2021 \(sfk.nl\)](#)

OMZET:

De uitgaven aan farmaceutische zorg binnen het basispakket via openbare apotheken stegen in 2020 met ongeveer € 140 miljoen tot bijna € 4.660 miljoen.

Totaal extramuraal: 4.660 miljoen.

NB: Hierin zit niet de omzet van naar schatting 300 + apotheek houdende huisartsen. Volgens bovenstaande bron gaat het dan om een extra volume uitbreiding met 9%. De totale extramurale omzet aan geneesmiddelen komt hiermee op: € 5.120 miljoen.

VERSPILLING:

Bron:

[Medicijngebruik bij patiënten met beperkte gezondheidsvaardigheden - Pharos](#)

Van de Nederlanders die medicatie gebruiken, is 30-40% therapieontrouw. Er zijn grote verschillen naar type geneesmiddel/aandoening.

50 - 70% van de chronisch zieke patiënten die geneesmiddelen gebruiken, breken de behandeling voortijdig af.

In de berekening gaan we uit van een percentage van 25%.

POTENTIEEL HERUITGIFTE:

Opmerking:

- Onderzoek onder 1.500 inwoners van de provincie Noord-Brabant in 2019 leerde dat maar 1/3^e van deze groep daadwerkelijk hun geneesmiddelen inlevert bij milieustraat en/of apotheek (bron: BUAS).
- Onderzoek uit 2021 leerde dat tussen de 15 en 20% van weggegooide medicatie heruitgeefbaar is. Het gaat dan om ongeopende doosjes en hele onaangebroke, onbeschadigde strips met een houdbaarheidsdatum van 15 maanden. Dit percentage kan significant stijgen richting 40 - 50% als een kortere houdbaarheidsdatum wordt gehanteerd en ook indien aangebroken verpakkingen en strips opnieuw kunnen worden uitgegeven (bron: BUAS). Op dit punt is wel aanpassing van wetgeving nodig en een nauwe samenwerking met de industrie.

In de berekening gaan we uit van een percentage van 40%.

PER SALDO
KOMT HIERMEE DE
MOGELIJKE EXTRAMURALE
HERUITGIFTE OP EEN
NIVEAU VAN

€ 512 MILJOEN.

GENEESMIDDELEN ZIEKENHUIZEN

Bron:

Vergoeding (1 = 1.000) 2017-2021 per ATC-hoofdgroep | GIPdatabank.nl

OMZET:

De omzet aan geneesmiddelen in de ziekenhuizen bedraagt 3.217 miljoen euro. Deze cijfers hebben geen betrekking op medical trails en specifieke experimentele geneesmiddelen.

VERSPILLING:

In ziekenhuizen zien we voortdurend dat er “robuust” wordt ingekocht en op voorraad wordt gelegd. Men wil niet (en terecht) dat zorgverleners misgrijpen. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in het op voorraad leggen van geneesmiddelen voor een periode van 5 dagen terwijl de patiënt vaak al eerder wordt ontslagen.

We zien ook goede initiatieven in de branche om meer op maat uit te geven, bijvoorbeeld door de inzet van geautomatiseerde uitgiftesystemen.

Voor deze berekening, op basis van eigen BUAS onderzoek in een aantal ziekenhuizen, gaan we uit van een verspilling van 30%.

POTENTIEEL HERUITGIFTE:

Geneesmiddelen die in deze sector worden weggegooid zijn nagenoeg altijd onder ideale omstandigheden (temperatuur) opgeslagen en vaak ook maar voor een beperkte duur.

Voor deze berekening gaan we uit van een potentieel heruitgifte van tenminste 80%.

PER SALDO KOMT
HIERMEE DE MOGELIJKE
INTRAMURALE HERUITGIFTE
OP EEN NIVEAU VAN

€ 750 MILJOEN.

GENEESMIDDELEN WLZ INSTELLINGEN

Bron:

Feiten en cijfers over ouderenzorg | Vektis.nl

OMZET:

De uitgave per persoon binnen de WLZ is 8.650 euro; het component geneesmiddelen ligt op 10% hiervan. Dit betekent dat op de totale omzet binnen de WLZ, de kosten voor geneesmiddelen liggen op een niveau van 2.800 miljoen.

VERSPILLING:

Onderzoek onder 9.000 WLZ-patiënten uit 2022 heeft geleerd dat tenminste 20% van de geleverde medicatie ongebruikt retour komt. Daarnaast is bekend dat een deel via andere kanalen weglekt, onder andere door eigen gebruik van zorgpersoneel. LCB publiceert op zeer korte termijn een uitgebreide berekening van deze groep patiënten.

We rekenen in deze calculatie met een percentage van 30%.

POTENTIEEL HERUITGIFTE:

Geneesmiddelen die in deze sector worden weggegooid zijn nagenoeg altijd onder ideale omstandigheden (temperatuur) opgeslagen en vaak ook maar voor een beperkte duur.

Voor deze berekening gaan we uit van een potentieel heruitgifte van tenminste 80%.

PER SALDO KOMT HIERMEE
DE MOGELIJKE HERUITGIFTE
IN DE LANGDURIGE ZORG
OP EEN NIVEAU VAN

€ 672 MILJOEN.

INCONTINENTIEMATERIAAL, VERPLEEG- EN VERZORGINGSARTIKELEN

Bron:

<https://www.gipdatabank.nl/databank>

OMZET:

We zien mogelijkheden voor heruitgifte van producten uit de categorieën A-F-I-N en O. Deze hebben een gezamenlijke omzet van 981 miljoen euro.

VERSPILLING:

In deze sector worden producten veelal voor een langere periode verstrekt (6 maanden); we zien dat bij overlijden, overplaatsing en wijziging van gebruik er grote overschotten ontstaan. Nieuwe producten worden vervolgens ook weer in grote aantallen voorgeschreven en verstrekt. Een steekproef onder 120 appartementen (aanleunwoningen) in een zorginstelling die gebruik maakte van de aangesloten thuiszorg leidde tot een verspilling van tenminste van 30%.

We rekenen in deze calculatie met een percentage van 30%.

POTENTIEEL HERUITGIFTE:

Producten uit deze sector worden veelal opgeslagen onder ideale omstandigheden.

Voor deze berekening gaan we uit van een potentieel heruitgifte van tenminste 80%.

PER SALDO KOMT HIERMEE
DE MOGELIJKE HERUITGIFTE
IN DE VERPLEEG- EN
VERZORGINGSARTIKELEN
OP EEN NIVEAU VAN

€ 235 MILJOEN.

OVERZICHT

	Extramurale medicatie	Intramurale medicatie (ziekenhuizen)	Intramurale medicatie (Langdurige Zorg)	Verpleeg- en verzorgingsartikelen
Reguliere omzet per jaar (x1 mln)	€ 5.120	€ 3.217	€ 2.800	€ 981
Verspilling	25%	30%	30%	30%
Waarde verspilling per jaar (x1 mln)	€ 1.280	€ 965	€ 840	€ 294
Potentieel heruitgifte	40%	80%	80%	80%
Indicatie omvang heruitgifte per jaar (x1 mln)	€ 512	€ 772	€ 672	€ 235

De omzet aan medicatie en verpleeg- en verzorgingsartikelen ligt op een niveau van **12,1 miljard euro** per jaar. De waarde van de verspilling is **3,38 miljard euro**.

OP BASIS VAN DE
HIERBOVEN GESCHETSTE
UITGANGSPUNTEN IS
HIERVAN

**2,2 MILJARD
EURO
MOGELIJK
HERUITGEEF-
BAAR.**

20 Logistics
23 Community
Brabant

Mgr. Hopmansstraat 2,
4811 DK Breda

info@lcb.nu | **lcb.nu**